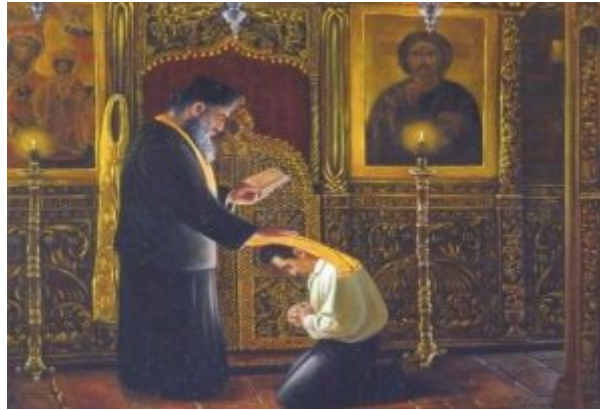

Τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας - Ἐξομολογήσεως (Εὐθυμίου Γεώργιος Πρωτοπρεσβύτερος, Ἐπικ. Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α.)

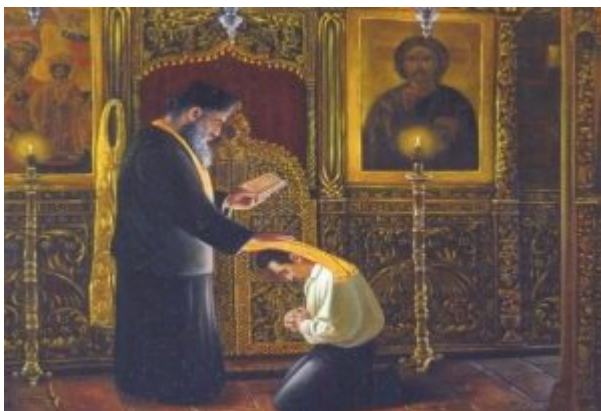
[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Ἡ ἀμαρτία

Εἶναι γεγονὸς ἀναμφισβήτητο, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀμαρτάνομε, «ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται, καὶ οὐχ ἀμαρτήσῃ». Ἐκεῖνο, ἐπομένως, τὸ ὁποῖο διακρίνει τὸν Χριστιανὸ ἀπὸ τὸν μὴ Χριστιανὸ δὲν εἶναι ἡ ἀναμαρτησία, ἀλλὰ ἡ μετάνοια.

Μετὰ τὴν ἀποστασία τῶν πρωτοπλάστων μὲ τὴν διάπραξη τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας, ἡ ἀρρώστια τῆς ἀμαρτίας μπῆκε γιὰ τὰ καλὰ στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀμαρτία, πὺρ εἶναι ἡ ἀθέτηση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ καὶ συνεπάγεται τὸν χωρισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ Αὐτόν, ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο σὲ παρὰ φύσιν κατάστασι, ἐφ' ὅσον αὐτὸς εἶναι πλασμένος γιὰ νὰ ζεῖ σὲ κοινωνία μὲ τὸν ἕν Τριάδι Θεό.

Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος πρὶν ἀπὸ τὴν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ πορευόταν «ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου» (Ἠσ. 9,1), μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό, ὑποχείριος τῆς ἀμαρτίας, τοῦ διαβόλου

καὶ τοῦ θανάτου. Ἡ κατάσταση αὐτὴ ἦταν μοιραία γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀδύνατο νὰ σωθεῖ μὲ τὶς δικές του μόνο δυνάμεις· Ὁ «Προμηθεὺς Δεσμώτης» τοῦ Αἰσχύλου εἰκονίζει ἀκριβῶς τὴν τραγικὴ καὶ ἀδιέξοδη ἀνθρωπίνως αὐτὴ κατάσταση.

Ἡ ἐν Χριστῷ ἀπολύτρωση

Ἄλλ' «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν» (Α΄ Ἰω. 4,16). Ἀπὸ ἀγάπη ἔφερε στὴν ὑπαρξὴ τὸν ἄνθρωπο, τὸν ὁποῖο οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ἀγαπάει, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἀποστασία του. Καρπὸς τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ τὸ σχέδιο τῆς θείας οἰκονομίας, τὸ ὁποῖο ἔθεσε σὲ ἐφαρμογὴ μετὰ τὴ διάπραξη τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, γιὰ νὰ προπαρασκευάσει τὸ ἔδαφος καὶ νὰ δώσει στὸν ἄνθρωπο τὴν εὐκαιρία ἐλευθέρως νὰ θελήσει ἐν Χριστῷ νὰ ἐπιστρέψει στὴν φυσικὴ του κατάσταση, κοινωνία καὶ σχέση μὲ τὸν ἐν Τριάδι Θεό.

Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ «πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ἐλάλησεν» (Ἐβρ. 1,1) ὁ Θεὸς στοὺς ἀνθρώπους μὲσω τῶν δικαίων, τῶν πατριαρχῶν, τῶν προφητῶν. Προπαρασκεύασε ἔτσι τὸ ἔδαφος τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ προανήγγειλε τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσίου γιὰ νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο. Καὶ «ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ» (Γαλ. 4,4), ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου». Αὐτὸς κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς παρουσία του ἐφάνερωσε τὴν ἀλήθεια στοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν διδασκαλία, τὴν ζωὴ καὶ τὰ θαύματά Του. Ἐν τέλει ὁ «Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός», ὁ ὁποῖος «ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφήν δούλου λαβών» (Φιλιπ. 2,7), γιὰ νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ ἀποκαταστήσει τὴν ἀμαυρωθεῖσα εἰκόνα εἰς τὸ «ἀρχαῖον κάλλος», ὑπέμεινε κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύση ἐκουσίως πολλὰ ἀτιμωτικὰ πάθη, τὸν ἐπονείδιστο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θάνατο καὶ τὴν τριήμερο ταφή. Γιὰ νὰ ἀναστηθεῖ τὴν τρίτη ἡμέρα, νὰ ἀναληφθεῖ τὴν τεσσαρακοστὴ καὶ νὰ καθίσει ὡς Θεάνθρωπος πλέον «ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς». Γιὰ νὰ «πέμψη τὸν Παράκλητον τῷ κόσμῳ» κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὅταν φανερώθηκε δημοσίως ἐπὶ γῆς ἡ Ἐκκλησία ὡς Σῶμα Χριστοῦ, στὸ ὁποῖο ἐγκεντριζόμενος ὁ ἄνθρωπος σώζεται.

Μὲ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σχεδίου τῆς θείας οἰκονομίας, ὁ Χριστὸς συνέτριψε τὸ διάβολο, τὴν ἁμαρτία, τὸν θάνατο καὶ ἔσωσε τὸν ἄνθρωπο, ἐλευθερώνοντάς τον ἀπὸ τὴν δουλεία στοὺς παράγοντες αὐτοῦ καὶ δίνοντάς του τὴν δυνατότητα ἐλευθέρως νὰ ἀνταποκριθεῖ στὴν κλήσιν τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐπιστρέψει στὴ φυσικὴ του κατάσταση, στὴν κοινωνία μὲ τὸν Θεό, γιὰ νὰ πετύχει τὸν σκοπὸ τῆς ὑπάρξεώς του, τὸν ἁγιασμό, τὴν κατὰ χάριν θέωση.

Ἡ σύστασις τοῦ Μυστηρίου

Ἄλλ' ἐπειδὴ «ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος» (Γεν. 8,21) καὶ οἱ τρεῖς ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ διάβολος, ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος καὶ ὁ κόσμος ὁ ἐν τῷ πονηρῷ κείμενος, παρεμβαίνουν στὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν σωτηρία καὶ προκαλοῦν πτώσεις καὶ τραύματα, ὁ Χριστὸς ἤδη μετὰ τὴν Ἀνάσταση, ὅταν ἐνεφανίσθη στοὺς Μαθητές, παρέδωσε τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας - Ἐξομολογήσεως μὲ τὰ ἀθάνατα λόγια Του «ἂν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται» (Ἰω. 20,2).

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο χάρισε στὸν ἄνθρωπο τὸ ἰατρεῖο γιὰ νὰ θεραπεύεται ἀπὸ τὴν ἀσθένεια τῆς ἁμαρτίας μὲ τὴν χάρη τὴν ἀπορρέουσα ἀπὸ τὴν θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἐφ' ὅσον, βεβαίως, αὐτὸς συναισθάνεται τὴν κατάστασή του, συντρίβεται, μετανοεῖ καὶ καταφεύγει ἐλευθέρως σ' αὐτό, τὸ μυστήριον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, ποὺ οἱ Ἅγιοι Πατέρες τὸ χαρακτηρίζουν ὡς «δεύτερον βάπτισμα».

Οἱ ὅροι τελέσεως τοῦ Μυστηρίου

Τὸ ἰατρεῖο εἶναι πάντα ἀνοικτὸ καὶ ἐπισκέψιμο. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν δυνατότητα, ὅσες φορές ἀγωνιζόμενος τραυματίζεται καὶ ἁμαρτάνει, νὰ προσέρχεται ἐν μετανοίᾳ σ' αὐτὸ καὶ νὰ θεραπεύεται ριζικῶς, λαμβάνοντας τὴν χάρη τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, ποὺ πηγάζει ἀδιάκοπα ἀπὸ τὴν θυσία τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῆς συγχωρητικῆς εὐχῆς ἀπὸ τὸν πνευματικὸν πατέρα, φέροντα ἐπιτραχήλιον, ὅπως ὀρίζει ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας.

Γιὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀπαραίτητο ὁ ἄνθρωπος νὰ προσέρχεται στὸ Μυστήριον μὲ πίστη σ' ὅλα ὅσα εἶπαμε, μὲ ἐπίγνωση τῆς καταστάσεώς του, μὲ προσωπικὴ ἀνάληψη τῆς εὐθύνης, μὲ συντριβὴ καὶ μετάνοια. Νὰ προσέρχεται ἐλευθέρως καὶ ὄχι ὑπὸ πίεση, ἀνάγκη ἢ σκοπιμότητα. Νὰ εἶναι ἀπολύτως εἰλικρινής, χωρὶς τὴ διάθεση νὰ ἀποκρύψει κάποιες ἢ κάποια ἔστω ἁμαρτία, ἀπὸ φόβο ἢ ντροπῆ.

Ἄν αὐτὸ συμβεῖ, ὄχι μόνο δὲν θὰ συγχωρεθεῖ καμμία ἁμαρτία, ἀλλὰ στίς προηγούμενες θὰ προστεθεῖ καὶ ἡ ἁμαρτία τῆς προσπαθείας ἔξαπατήσεως τοῦ πνευματικοῦ πατρός. Ἄλλ' «ὁ Θεὸς οὐ μκκτηρίζεται» (Γαλ. 6,7).

Τέλος, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ προσέρχεται στὸ Μυστήριον μὲ τὴν βεβαιότητα στὴν ἀλήθεια, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἁμαρτία ποὺ νὰ ὑπερβαίνει τὸ ἔλεος, τὴν ἀγάπη καὶ τὴν φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὑπάρχει, λοιπόν, ἁμαρτία ἀσυγχώρητος, πλὴν μιᾶς, τῆς ἀμετανοησίας, ὅπου ὁ ἄνθρωπος, ἐμμένοντας ἐγωιστικὰ στὴν ἁμαρτία του,

ἀρνεῖται τὴν χάριν τῆς ἀφέσεως καὶ τὴν σωτηρία, διότι ὁ Θεὸς «θέλει μὲν πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α΄ Τιμ. 2,4), ἀλλ' «οὐδένα ἀναγκάζει σωθῆναι».

Ἐμπόδια γιὰ τὴν προσέλευση στὸ Μυστήριον

Γνωρίζουμε βεβαίως, ὅτι οὔτε ὁ διάβολος, οὔτε ὁ κακὸς ἑαυτὸς μας, οὔτε ὁ κόσμος, ποὺ ζεῖ χωρὶς Χριστό, καὶ «ὄλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται» (Α΄ Ἰω. 5,19), θέλουν νὰ προσερχόμαστε στὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας - Ἐξομολογήσεως. Ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ ἀνιερὴ συμμαχία σκοπὸ ἔχει τὴν καταστροφή καὶ ἀπώλεια τοῦ ἀνθρώπου, πολεμᾷ μὲ λύσσα τὴ συμμετοχὴ του στὸ Μυστήριον, ναρκοθετώντας καὶ παγιδεύοντας μὲ διαφόρους τρόπους καὶ μέσα τὸ δρόμον, ποὺ ὀδηγεῖ σ' αὐτό. Ἄς ἀναφερθοῦμε σὲ μερικά, τὰ πιὸ συνηθισμένα.

Κατ' ἀρχάς, οἱ ἐχθροὶ αὐτοὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸν παρακινοῦν στὴν διάπραξη τῆς ἁμαρτίας, τὴν ὁποία ἐξωραΐζουν καὶ προβάλλουν ὡς κάτι τὸ φυσικὸ καὶ ἀκίνδυνον. Ὅταν ὅμως παρασύρουν τὸν ἄνθρωπον στὴν διάπραξη τῆς ἁμαρτίας, τότε μεγαλοποιοῦν τὰ πράγματα, προσπαθώντας νὰ τὸν κρατήσουν δέσμιον στὴν κατάστασιν αὐτῆ. Τοῦ λέγουν, ὅτι ἡ κατάστασιν εἶναι μὴ ἀναστρέψιμη καὶ δὲν ὑπάρχει σωτηρία γι' αὐτόν.

Ἄν δὲν πετύχουν τίποτα μ' αὐτόν τὸν τρόπο, ἐπιστρατεύουν τὸν φόβον καὶ τὴν ντροπὴν, ποὺ αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν διάπραξη τῆς ἁμαρτίας, γιὰ νὰ τὸν ἀποτρέψουν ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν στὸ Μυστήριον. Ἄν κι ἐδῶ ἀποτύχουν, τεχνηέντως προσπαθοῦν νὰ πλήξουν τὴν ἀξιοπιστίαν καὶ τὴν ἐχεμύθειαν τοῦ πνευματικοῦ πατρός.

Ἀκόμῃ προσπαθοῦν νὰ τὸν ἀποτρέψουν ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν στὸ Μυστήριον, ὑποδεικνύοντας ὡς ἐναλλακτικὴ λύσιν τὸ νὰ ἐξομολογηθεῖ ὁ ἄνθρωπος τὰ ἁμαρτήματά του στὶς εἰκόνες ἢ ἀπ' εὐθείας στὸν Θεόν. Ἀλλ' ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἔδωκε στοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς διαδόχους αὐτῶν, ἐπισκόπους καὶ κατ' ἐντολὴν αὐτῶν εἰς τοὺς πρεσβυτέρους, τὴν ἐξουσίαν τοῦ «δεσμεῖν καὶ λύειν» τὶς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὀδηγουμένη, καθώρισε τὸν συγκεκριμένον τρόπο τελέσεως τοῦ Μυστηρίου, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ μόνον χορηγεῖται ἡ χάρις τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν στὸν ἄνθρωπον.

Ἄν σ' ὅλα αὐτὰ προσθέσουμε τὴν παρακίνησιν ἀναβολῆς τῆς ἐξομολογήσεως γιὰ ἀργότερα ἢ καὶ γιὰ τὰ γεράματα ἀκόμῃ, ἢ τὴν πολὺ δόλια παγίδα, στὴν ὁποία πέφτει ὁ ἄνθρωπος ὅταν λέγει, γιὰ νὰ πάω νὰ ἐξομολογηθῶ, ἀφοῦ θὰ ἁμαρτήσω καὶ πάλι, μὲ κίνδυνον νὰ φανῶ ὅτι ἐμπαίζω τὸ Μυστήριον, καταλαβαίνουμε, ὅτι ὁ Χριστιανὸς «διαβαίνει ἐν μέσῳ παγίδων πολλῶν» (Σοφ. Σειράχ 9,13) κατὰ τὴν

πορεία του πρὸς τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας - Ἐξομολογήσεως.

Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἐμπόδια καὶ οἱ παγίδες τῶν «ἐχθρῶν τοῦ ἀνθρώπου», πού σκοποῦν νὰ τὸν ἀποτρέψουν ἀπὸ τὸ νὰ μετάσχει στὸ Μυστήριον, μᾶς βοηθοῦν νὰ κατανοήσουμε τὴν σημασία τῆς συμμετοχῆς μας σ' αὐτό, πού εἶναι ὄρος «ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ» γιὰ τὴν σωτηρία μας, καθὼς καὶ τὴν προσοχὴ καὶ τὸν σεβασμὸ πού πρέπει νὰ μᾶς διακρίνουν, γιὰ νὰ γίνονται ὅλα «εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν» (Α΄ Κορ. 14,40).

Ἐπιλογὴ πνευματικοῦ καὶ συνεργασίας μαζί του

Κατ' ἀρχάς, εἶναι ἀπαραίτητο μὲ πολλὴ προσευχὴ καὶ πολλὴ προσοχὴ νὰ ἐπιλέξουμε τὸν πνευματικὸ μας πατέρα, ποιμένα «καλόν, γραμματισμένον, σοφόν, ἐνάρετον, εὐλαβῆ» (ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός), γιὰ νὰ κάνουμε ὑπακοὴ καὶ νὰ συνεργασθοῦμε ἐλευθέρως, μὲ χαρὰ καὶ ὑπομονὴ μαζί του γιὰ τὴν πνευματικὴ μας προκοπή. Κατόπιν, εἶναι ἀπαραίτητο ἐκτὸς ἀπὸ τὴ συναίσθηση τῆς καταστάσεώς μας καὶ τὴν εἰλικρίνεια τῆς ἐξομολογήσεως νὰ ἀναλαμβάνουμε πλήρως τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν διάπραξη τῶν «λόγῳ ἢ ἔργῳ ἢ διανοίᾳ» ἁμαρτιῶν καὶ νὰ ἀποφεύγουμε νὰ ἐπιρρίπτουμε αὐτὴν στοὺς ἄλλους.

Ἐπίσης, ἀπολύτως ἀπαραίτητο εἶναι νὰ ἀπορρίπτουμε κάθε συμβιβασμὸ πρὸς τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ εἴμαστε ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνιζόμαστε ἀκατάπαυστα, μὲ ὑπομονὴ καὶ πνεῦμα συνεργασίας μὲ τὸν πνευματικόν, γιὰ τὴν ὀριστικὴ νίκη κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, εἶναι αὐτονόητο, ὅτι θὰ δεχόμαστε μὲ χαρὰ τὶς συμβουλές, τὶς παρατηρήσεις καὶ τὰ φάρμακα, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς ἐπιτιμᾷ ὁ πνευματικὸς, ὅταν τὸ κρίνει ἀπαραίτητο.

Πρὶν κλείσουμε τὴν σύντομη αὐτὴ ἀναφορὰ στὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας - Ἐξομολογήσεως, ἐπιθυμοῦμε νὰ θίξουμε μερικὲς ἀκόμη πτυχὲς αὐτοῦ, πού ἀπασχολοῦν τοὺς ἀνθρώπους, γιατί ὑπάρχει σύγχυση γύρω ἀπὸ αὐτές.

Ἡλικία συμμετοχῆς στὸ Μυστήριον

Σχετικὰ μὲ τὴν ἡλικία, πού ἀρχίζει κανεὶς νὰ ἐξομολογεῖται, πιστεύουμε ὅτι καλὸν εἶναι ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀρχίζει τὴν ἐξομολόγησιν ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία. Ἀπὸ τότε πού τὸ παιδὶ ἀρχίζει νὰ διακρίνει τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ καταλαβαίνει ὅτι μὲ τὰ λόγια ἢ τὰ ἔργα του ἐνεργεῖ ἀντίθετα πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Βεβαίως δὲν ὑπάρχει ὁ ἴδιος βαθμὸς συνειδητότητας ἢ καταλογισμοῦ τῆς ἁμαρτίας μὲ τοὺς ἐνήλικες, πλὴν ὅμως ἔτσι τὸ παιδὶ συνηθίζει νὰ ἀναλαμβάνει τὶς εὐθύνες του καὶ νὰ ζητεῖ συγγνώμη γι' αὐτές ἀπὸ τὸν Θεόν, κάτι πού ἀποτελεῖ τὴν ἀρίστη προπαρασκευὴ γιὰ τὴν ἀναμέτρηση μὲ τὴν ἁμαρτία, μέσα ἀπὸ τὴν

συνειδητή συμμετοχή στο Μυστήριο, όταν μεγαλώσει.

Συχνότητα προσελεύσεως στο Μυστήριο

Ὡς πρὸς τὴν συχνότητα προσελεύσεως τοῦ ἀνθρώπου στοῦ Μυστήριου τοῦτο ὑπάρχουν διάφορες ἀπόψεις. Ἐμεῖς πιστεύουμε, ὅτι ἡ συχνότητα δὲν πρέπει νὰ προσδιορίζεται ἀπὸ τὴν περιδεῆ συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀνάγκη πνευματικῆς ἐξαρτήσεως αὐτοῦ ἀπὸ τὸν πνευματικό, πὺ τὸν ὁδηγεῖ χωρὶς πραγματικὸ λόγο κάθε τρεῖς καὶ λίγο στοῦ ἐξομολογητήριου, ὅπως τὸν κατὰ φαντασίαν ἀσθενῆ στὸν γιατρό.

Ἐπίσης, δὲν πρέπει νὰ καθορίζεται βάσει τῆς χαλαρῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς τυπικῆς, κατ' ἔθος ἢ μαγικῆς προσεγγίσεως τοῦ Μυστηρίου, διότι καὶ αὐτὸ πόρρω ἀπέχει ἀπὸ τὴν συνειδητὴ προσέλευση στοῦ μυστήριου μὲ συντετριμμένη καρδιά.

Οὔτε πάλι πρέπει νὰ συνδέεται ἀποκλειστικῶς μὲ τὴν συμμετοχή στοῦ μυστήριου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, γιατί ἔτσι μπορεῖ νὰ ἐκφυλισθεῖ σὲ μιὰ τυπικὴ διαδικασία λήψεως τῆς ἀδείας τοῦ πνευματικοῦ γιὰ νὰ κοινωνήσει ὁ ἄνθρωπος. Ἡ συχνότητα συμμετοχῆς στοῦ Μυστήριου δὲν εἶναι αὐστηρὰ καθορισμένη.

Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν πνευματικὴν κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου, τὶς ἀνάγκες καὶ τὶς πτώσεις του στὴν διεξαγωγή τοῦ πολέμου κατὰ τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν τῆς σωτηρίας του. Δηλαδή, ὁ Χριστιανὸς προσέρχεται στοῦ Μυστήριου, ὡσὰκις συντρέχει λόγος, ὅπως καὶ ὁ ἄνθρωπος πηγαίνει στὸν γιατρό, ὅταν εἶναι ἄρρωστος.

Ἐπιτίμια

Δυὸ λόγια γιὰ τὰ ἐπιτίμια. Κι ἐδῶ ὑπάρχει πολλὴ σύγχυση. Ἀκούγονται καὶ γράφονται σχετικῶς τὰ πλέον ἀντιφατικὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἐπίδραση ἐτεροδόξων διδασκαλιῶν.

Κατὰ τὴν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ἐπιτίμια δὲν εἶναι ποινές, πὺ πρέπει νὰ ἐκτίσει ὁ ἁμαρτωλὸς γιὰ νὰ ἐξιλεώσει τὴν θεία δικαιοσύνη, ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ αἰρετικοί. Τὰ ἐπιτίμια εἶναι φάρμακα πνευματικά, τὰ ὅποια χορηγοῦνται μὲ πολλὴ προσοχή καὶ διάκριση ἀπὸ τὸν πνευματικό, ὅταν κρίνει ὅτι χρειάζεται νὰ ἐνισχυθεῖ ὁ πιστὸς στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν καταστολή τῶν παθῶν καὶ τὴν παγίωση τῆς μετανοίας του. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν ἐπιτιμίων δὲν εἶναι ἀναγκαῖος ὄρος γιὰ τὴν χορήγηση τῆς ἀφέσεως.

Τὰ ἐπιτίμια χορηγοῦνται ἀπὸ τὸν πνευματικὸ ἀπαθῶς, μὲ ἀγάπη καὶ πρέπει νὰ εἶναι

ανάλογα με την σοβαρότητα της αμαρτίας και του πάθους, που καλούνται να θεραπεύσουν, καθώς και με την έτοιμότητα και διάθεση του πιστού για μετάνοια.

Εἶδη δὲ ἐπιτιμίων εἶναι ἡ πρὸς καιρὸν ἀποχὴ ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἡ ἐπὶ πλέον νηστεία, προσευχή, ἐλεημοσύνη, οἱ γονυκλισίαι κ.ἄ.

Ἐπιθυμοῦμε νὰ κατακλείσουμε τὴν ἐργασία μὲ σύντομη ἀναφορὰ σὲ δύο παραμέτρους τοῦ θέματος ἐξόχως ἐνδιαφέρουσες καὶ ἐπίκαιρες, γύρω ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὅμως ὑπάρχει πλήρης σύγχυση, πὺ ἐγκυμονεῖ μεγάλους κινδύνους.

Πρόκειται γιὰ τὴ σχέση τοῦ μυστηρίου τῆς Μετανοίας - Ἐξομολογήσεως μὲ τὴν «ἐξομολόγηση» τῶν αἰρετικῶν καὶ γιὰ τὴν σχέση τοῦ Μυστηρίου τούτου τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ψυχοθεραπεία ἢ τὴν ψυχανάλυση.

Διαφορὲς μυστηρίου Ἐξομολογήσεως καὶ «ἐξομολογήσεως» αἰρετικῶν

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτο θέμα, ἐκ προοιμίου λέγομε, ὅτι ἡ ὅποια ὁμοιότης εἶναι ἐξωτερική. Ἡ Ἐκκλησία ὡς Σῶμα Χριστοῦ, ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐμπνεομένη καὶ καθοδηγουμένη, μὲ τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας - Ἐξομολογήσεως χορηγεῖ στὸν εἰλικρινῶς μετανοοῦντα καὶ ἐξομολογούμενον ἐνώπιον τοῦ πνευματικοῦ, τὴν σωστικὴ χάρη τῆς ἀφέσεως τῶν αμαρτιῶν. Οἱ αἰρετικοὶ καὶ ὅλοι οἱ ἀποκόψαντες ἑαυτοὺς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, δὲν ἔχουν τὴν χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐπομένως τὰ «μυστήρια» τους εἶναι ἀπλῆς ἀπομιμήσεις τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας καὶ φυσικὰ δὲν χορηγοῦν τὴ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία δὲν ὑπάρχει στὴν αἵρεση. Αὐτὸ πὺ εἶπαμε γενικῶς γιὰ τὰ «μυστήρια» τῶν αἰρετικῶν ἰσχύει βεβαίως καὶ γιὰ τὴν «ἐξομολόγηση» τῶν αἰρετικῶν. Κατόπιν ὅλων αὐτῶν καθίσταται προφανές, ὅτι ἀποτελεῖ βαρυτάτη αμαρτία ἢ τυχὸν συμμετοχὴ Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν στὰ «μυστήρια» τῶν αἰρετικῶν, ὅπως καὶ ἡ παροχὴ τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας στοὺς ἐμμένοντα στὴν αἵρεση.

Διαφορὲς Ἐξομολογήσεως καὶ ψυχοθεραπείας/ψυχαναλύσεως

Καὶ ὡς πρὸς τὸ δεῦτερο καὶ τελευταῖο θέμα, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ ὅποια ὁμοιότης μεταξὺ ἐξομολογήσεως καὶ ψυχοθεραπείας ἢ ψυχαναλύσεως εἶναι ἐξωτερική.

Στὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας - Ἐξομολογήσεως οἱ πρωταγωνιστὲς εἶναι τρεῖς· ὁ Χριστός, πὺ χορηγεῖ τὴν χάρη τῆς ἀφέσεως, ὁ πνευματικός, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς διάκονος τῆς καταλλαγῆς, ὑπηρετεῖ στὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου καὶ ὁ ἐν συντριβῇ καὶ μετανοίᾳ ἐξομολογούμενος, ὁ ὁποῖος ζητεῖ καὶ λαμβάνει ἀπὸ τὸν Χριστὸ διὰ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς τὴν χάρη τῆς ἀφέσεως τῶν αμαρτιῶν, τὴν συνακόλουθο ψυχικὴ ἰσορροπία καὶ τὴν ἐν γένει πνευματικὴ ὑγεία.

Κυρίαρχα στοιχεία ἐδῶ εἶναι, ἀφ' ἑνὸς ἢ ἐλεύθερη βούληση τοῦ ἀνθρώπου νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῶν παθῶν, ἀπὸ τὴν ὑπαρξιακὴ σύγχυση καὶ τὸ κενό, καὶ νὰ μεταστεῖ ἀπὸ τὴν παρὰ φύσιν ζωὴ τῆς ἀμαρτίας στὴν κατὰ φύσιν ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἢ παντοδύναμος χάρις τοῦ Θεοῦ ἢ «τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα».

Στὴν ψυχοθεραπεία καὶ τὴν ψυχανάλυση, αὐτονόμως ἐνεργοῦσες, οἱ πρωταγωνιστὲς εἶναι δύο· ὁ ψυχοθεραπευτὴς ἢ ὁ ψυχαναλυτὴς καὶ ὁ ἀσθενής, ὁ ὁποῖος βιώνει τὰ πάσης φύσεως ὑπαρξιακὰ ἀδιέξοδα. Ἐδῶ ὁ ψυχοθεραπευτὴς προσπαθεῖ αὐτονόμως, μὲ μόνη τὴν ἐπικουρίαν τῆς ἐπιστήμης, χωρὶς τὴν χάρις τοῦ Θεοῦ, νὰ προσεγγίσει τὸν ἄνθρωπο καὶ μὲ διαφόρους μεθόδους καὶ ἀγωγές, φαρμακευτικὰς ἢ μὴ, νὰ τὸν βοηθήσει κατασταλτικὰ ἢ ἐξισορροπητικὰ σὲ κάποιο ἐπίπεδο, πάντως ποτὲ θεραπευτικὰ, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσεγγίσει τὸ ταραγμένο ὄντολογικὸ βάθος τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖο εἶναι ἀπροσπέλαστο στὴν ἀνθρώπινη παρατήρηση καὶ τὸ πείραμα. Ἐπομένως ἀντιλαμβανόμεθα, ὅτι ἐξομολόγησις καὶ ψυχοθεραπεία εἶναι διαφορετικὰ μεγέθη, μὴ συγκρίσιμα, τὸ μὲν θεανθρώπινο, τὸ δὲ ἀνθρώπινο.

Πηγή: agiazoni.gr